

Ammatillisen koulutuksen opetuksen määrä oppivelvollisilla

**OPH:n tilastoaineiston analysointi
2.6.2026**

Aineistot - oppivelvolliset

Tutkinnon suorittaneet - kaikki 4/2026

- Suorittaneet ammatillisen perustutkinnon
- Taustatieto opiskelijan tutkinnosta, oppilaitoksesta, maakunnasta – tiedot muuten anonyymejä
- Rivejä (opiskelijoita) 29 901
- Aineistossa opiskelijat, jotka aloittaneet opintonsa 1.8.2022 jälkeen

Ennen 5/2026 opiskelevat opiskelijat

Seuraavat perustutkinnot (pt.)

- media-alan pt.
- liiketoiminnan pt.
- luonto- ja ympäristöalan pt.
- tieto- ja viestintätekniikan pt.
- rakennusalan pt.
- sähkö- ja automaatioalan pt.
- maatalousalan pt.
- sosiaali- ja terveysalan pt.
- turvallisuusalan pt.

Rivejä (opiskelijoiden suoritettuja tutkinnonosia, ei sis. tunnistamisia ja tunnustamisia).

- Yhteiset tutkinnon osat 666 414
- Ammatilliset tutkinnon osat 359 720

Aineistossa
opiskelijat,
jotka aloittaneet
opintonsa
1.8.2022 jälkeen

Opiskelijalla on oikeus saada opetusta

61 § ([30.12.2020/1218](#))

Oikeus saada opetusta ja ohjausta

Opiskelijalla on oikeus saada eri oppimisympäristöissä sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen sekä tukee opiskelijoiden kehitystä hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opetus ja ohjaus toteutetaan ottaen huomioon 48 §:n 2 momentin mukaisesti arvioitu oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä.

Opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta.

Ammatillisen perustutkinnon suorittaneella henkilöllä, jonka tarkoituksena on hakeutua tutkinnon suorittamisen jälkeen jatko-opintoihin, mutta joka ei ole saanut opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada ohjausta jatko-opintoihin liittyvään hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin tutkinnon suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa se koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa tutkinto on suoritettu.

Linkki: [Laki ammatillisesta koulutuksesta | 531/2017 | Lainsäädäntö | Finlex](#)

Asetus opetuksen määrästä (2017/673)

10 a § (23.6.2021/583)

Opetuksen ja ohjauksen määrän arviointi

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 48 §:n 2 momentissa tarkoitettussa opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa lähtökohtana käytetään tässä pykälässä säädettyä tuntimäärää, jos ammatillista perustutkintoa suorittavalla opiskelijalla ei ole tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi tarvittavaa aiemmin hankittua osaamista.

Ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi tarvittavan opetuksen ja ohjauksen määrä on vähintään 12 tuntia osaamispistettä kohti. Tuntimäärä voi kuitenkin olla säädettyä suurempi tai pienempi opiskelijan oppimisvalmiuksien tai yksilöllisten valintojen perusteella. Tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa tulee lisäksi ottaa huomioon ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 12 §:ssä säädetyt tutkinnon osien mitoituserusteet.

Opetuksen ja ohjauksen määrä tulee kirjata opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämisen suunnitelmaan (HOKS).

OKM ohjeistus:

Erityisesti oppivelvollisten opiskelijoiden osalta on tärkeää, että he saavat **riittävän määrän** oppilaitoksessa toteutettavaa opetusta. Suoraan perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen tulevilla opiskelijoilla ei pääsääntöisesti ole tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita vastaavaa aiemmin hankittua tunnustettavaa osaamista, joten he hankkivat **kaiken tai lähes kaiken tarvittavan osaamisen oppilaitoksessa tai muissa oppimisympäristöissä toteutetussa opetuksessa ja ohjauksessa.**

Henkilökohtaistamisesta

”Perustutkinto-opiskelijan tarvitseman opetuksen ja ohjauksen määrä arvioidaan hyödyntäen arvioinnin lähtökohtana vähintään 12:ta tuntia opetusta ja ohjausta osaamispistettä kohti.

Tuntimäärää käytetään opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnin lähtökohtana silloin, kun perustutkinto-opiskelijalla ei ole tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi tarvittavaa aiemmin hankittua osaamista.

Tarvittava opetuksen ja ohjauksen määrä osaamispistettä kohti voi olla tosiasiallisesti myös 12:ta tuntia suurempi tai pienempi, jos se on opiskelijan oppimisvalmiuksien tai yksilöllisten valintojen perusteella perusteltua.

Yksittäisen opiskelijan tarvitseman opetuksen ja ohjauksen määrä arvioidaan ja kirjataan HOKS:iin sen laadinnan yhteydessä”.

Linkki: [Henkilökohtaistaminen - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

Havainnot aineistosta

1.
Tietoja puuttuu

Tietoaineiston eheys on itsessään ongelma

Aineisto 1: Valmistuneet:

11,6 % tiedoista puuttuu

- Rivejä (opiskelijoita): 29 901
- Puuttuu: 3 468
- 42 oppilaitoksesta mukana kaikki tiedot, 72 oppilaitoksesta puuttuvia tietoja
- vaihteluväli puuttuville 0,1-100 %
- pääsääntöisesti isoissa (top 20) oppilaitoksissa tiedot on ilmoitettu, 4:ssä tietoja puuttuu (20-95 %).
- 7 % oppilaitoksista puuttuu yli 10 % tiedoista, ja 20 % puuttuu yli 5 % tiedoista* (valmistunut yli 10 opiskelijaa).

Aineisto 2: Suoritetut tutkinnot

- Ammatilliset 19 % tiedoista puuttuu
  - Rivejä (opiskelijoita) 359 720
  - Tietoja puuttuu: 68 185
- Yhteiset tutkinnot 8 % tiedoista puuttuu
  - Rivejä (suorituksia): 666 414
  - Puuttuu 56 311

2.
Edes
minimimäärä
ei toteudu

Ammatillisen koulutuksen tutkinto ja opetus

- Opiskelijalla on oikeus saada **opetusta ja ohjausta** lähtökohtaisesti vähintään 12 h/osaamispiste
- Ammatillisen perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä (osp). Opetusta tulisi siis olla vähintään 2160 tuntia (12 h/osp*180 osp)
  - Jos tutkinto suoritetaan kolmessa vuodessa, tämä tarkoittaa käytännössä (ei määritelty asetuksessa) 3,6 tuntia/päivä opetusta ja ohjausta.
- Ammatillinen perustutkinto muodostuu ammatillista tutkinnon osista (145 osp) ja yhteisistä tutkinnon osista (ytot = 35 osp).
- Kaikille yhteiset tutkinnon osat sisältävät:
  - Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, esim. äidinkieli 4 osp, toinen kotimainen 1 osp, vieras kieli 3 osp
  - Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, esim. matematiikka 4 osp
  - Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen esim. työelämässä toimiminen 2 osp, yrittäjäyys 1 osp, yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen 2 osp

Opetuksen ja ohjauksen minimimäärä ei toteudu

1.

Valtaosassa tutkinnoista opetus ja ohjaus jää alle 12 h/osp

- 85 % tutkinnoista opetus jää alle 12 h/osp

2.

Opetusta ja ohjausta puuttuu keskimäärin 15 % minimimäärästä

- (12 h/osp) eli lähes 1,8 h/osp, eli koko tutkinnossa 325,5 tuntia

Opetusta ja ohjausta puuttuu merkittävästi suurimmissa tarkastelluissa tutkinnoissa

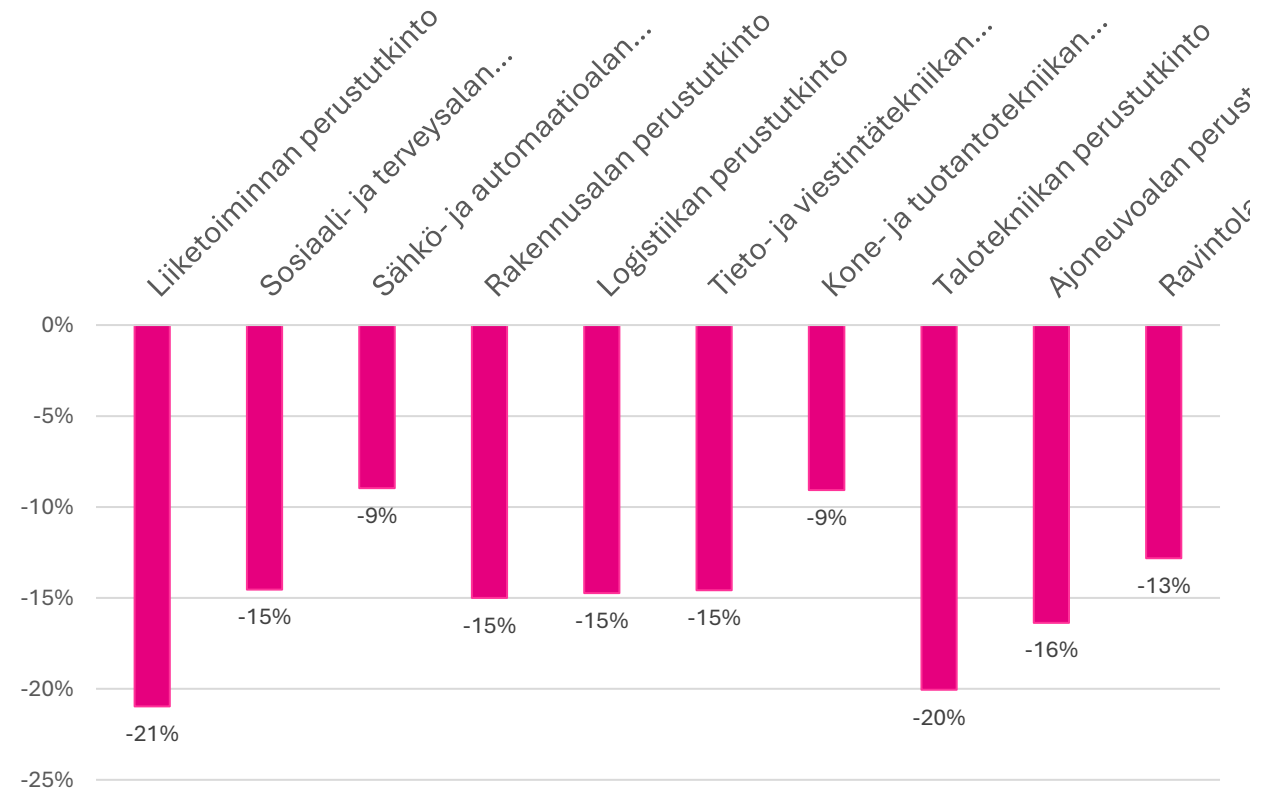
Opetusta ja ohjausta tulisi olla minimissään 12 h/osaamispiste

Tämä ei aineistossa toteudu.

Esim. aineistossa

- Liiketoiminta km. 9,5 h/osp → vaje 2,5h /osaamispiste minimistä
  - koko tutkinnossa vaje on **453 h → 3,8 h vähemmän opetusta/viikko ja 46 min./päivä** (jos jakaantuu tasaisesti)
- Rakennusala km. 10,2 h/osaamispiste → vaje 1,8 h/osaamispiste.
  - Koko tutkinnossa vaje on **324 h** minimistä

Keskimääräinen opetuksen määrä vrt. minimi

Virhemarginaali +/-0,12 %

Opetusta ja ohjausta puuttuu merkittävästi myös yhteisissä tutkinnonosissa (ns. yleissivistävät)

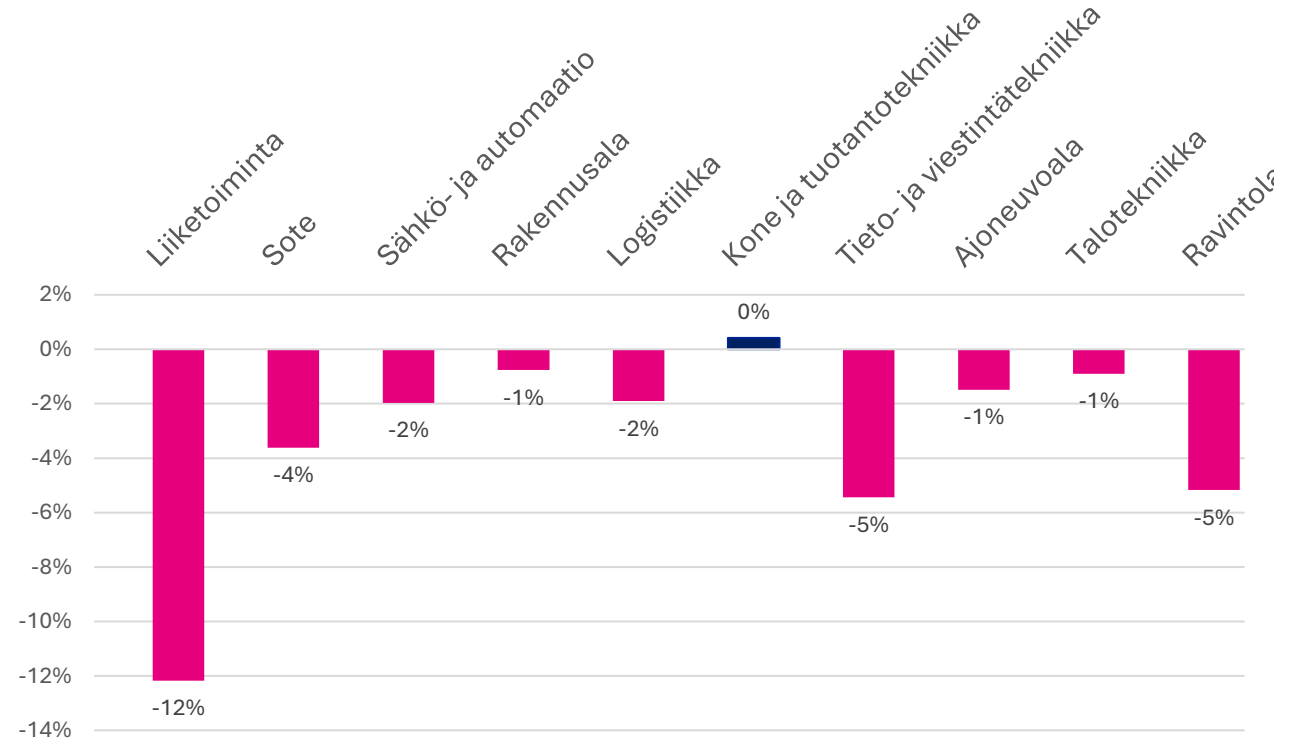
Opetusta ja ohjausta tulisi olla minimissään 12 h/osaamispiste

Tämä ei aineistossa toteudu.

Esim.

- Liiketoiminta km. 10,5 h/osp → vaje 1,5 h /osaamispiste
- koko tutkinnon yhteisissä opinnoissa vaje on 51 h.
- Tieto- ja viestintätekniikka km. 11,4 h/osp → vaje 0,65 h/osaamispiste
- koko tutkinnon yhteisissä opinnoissa vaje on 23 h.

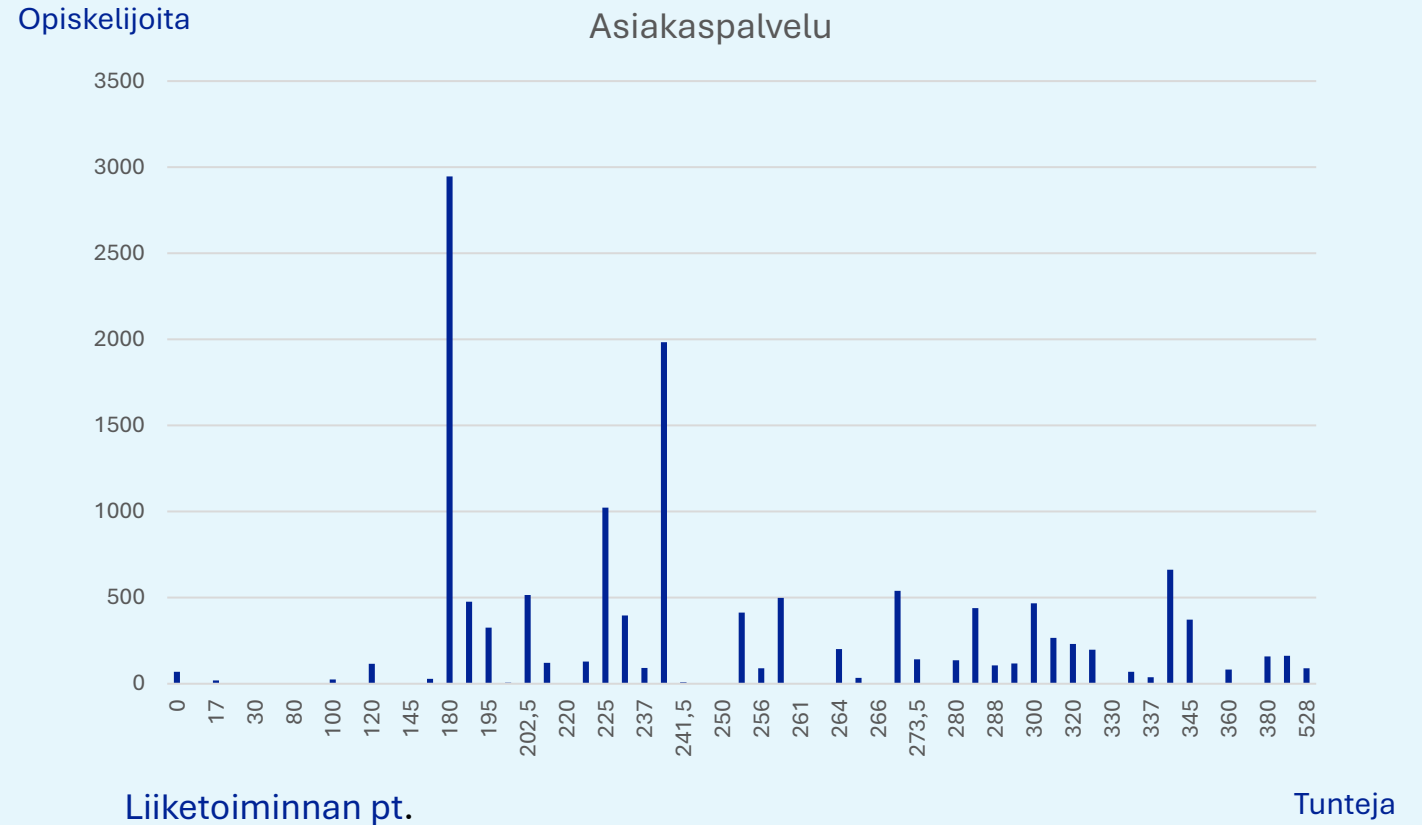
Keskimäärinen opetuksen määrä vrt. minimi/ytot

3.
**Yksilöllistämisestä
on turha puhua**

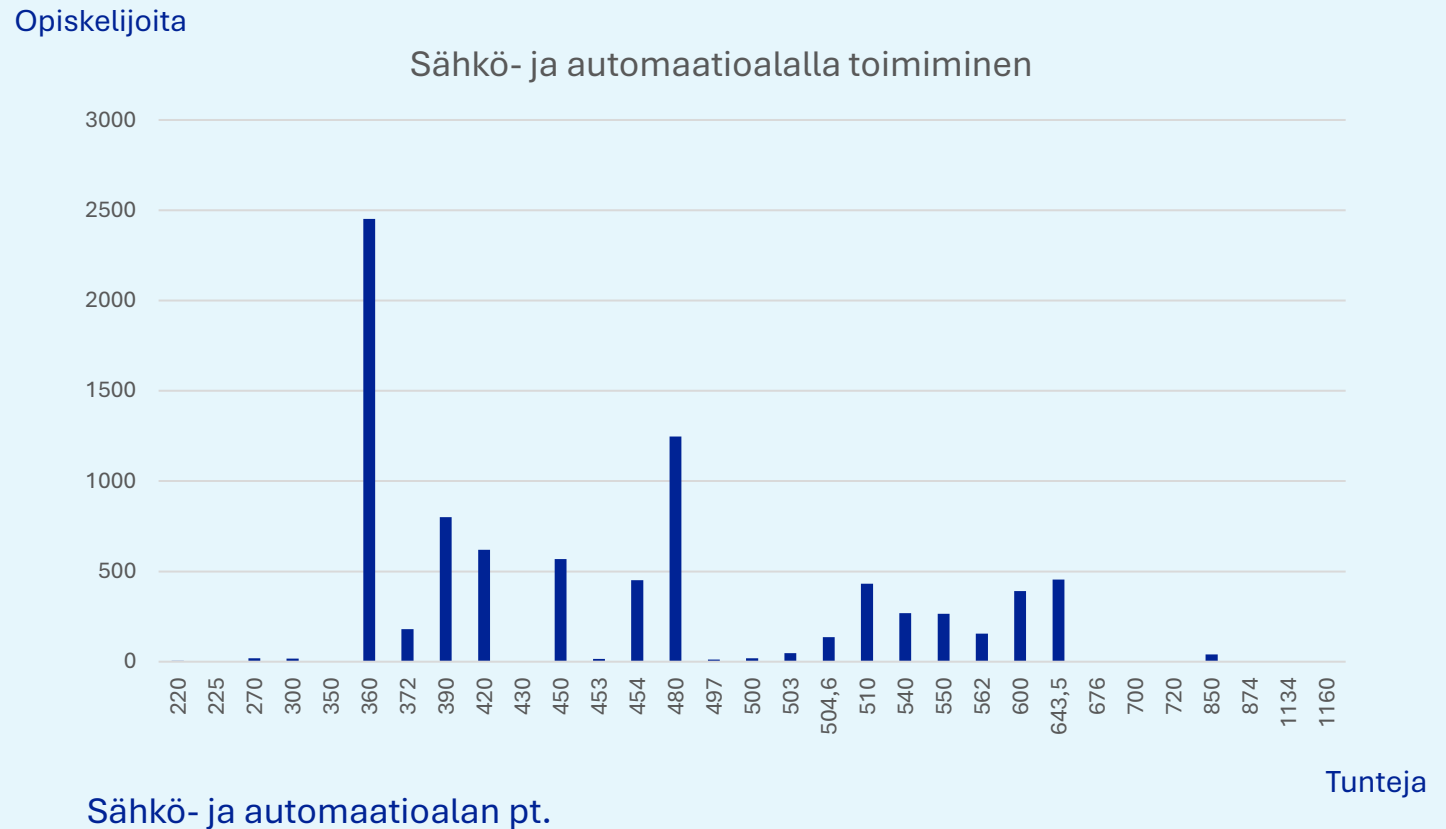
Esimerkkejä opetuksen ja ohjauksen määrän jakautumisesta: asiakaspalvelu (20 osp)

- Suurelle osalle opiskelijoista on syötetty joko 180 tuntia opetusta (9 h/osp) tai 240 tuntia (12 h/osp) opetusta.
- Selkeästi suuremmat ja toisaalta pienemmät luvut viittaavat virheisiin
- N (opiskelijoita, jotka ovat suorittaneet kyseisen tutkinnonosan)=13 836

Esimerkkejä opetuksen ja ohjauksen määrän jakautumisesta: sähkö- ja automaatioalalla toimiminen (30 osp)

- Suurelle osalle on syötetty järjestelmään joko 360 tuntia opetusta (12 h/osp) tai 480 tuntia (16 h/osp) opetusta.
- N= 8611

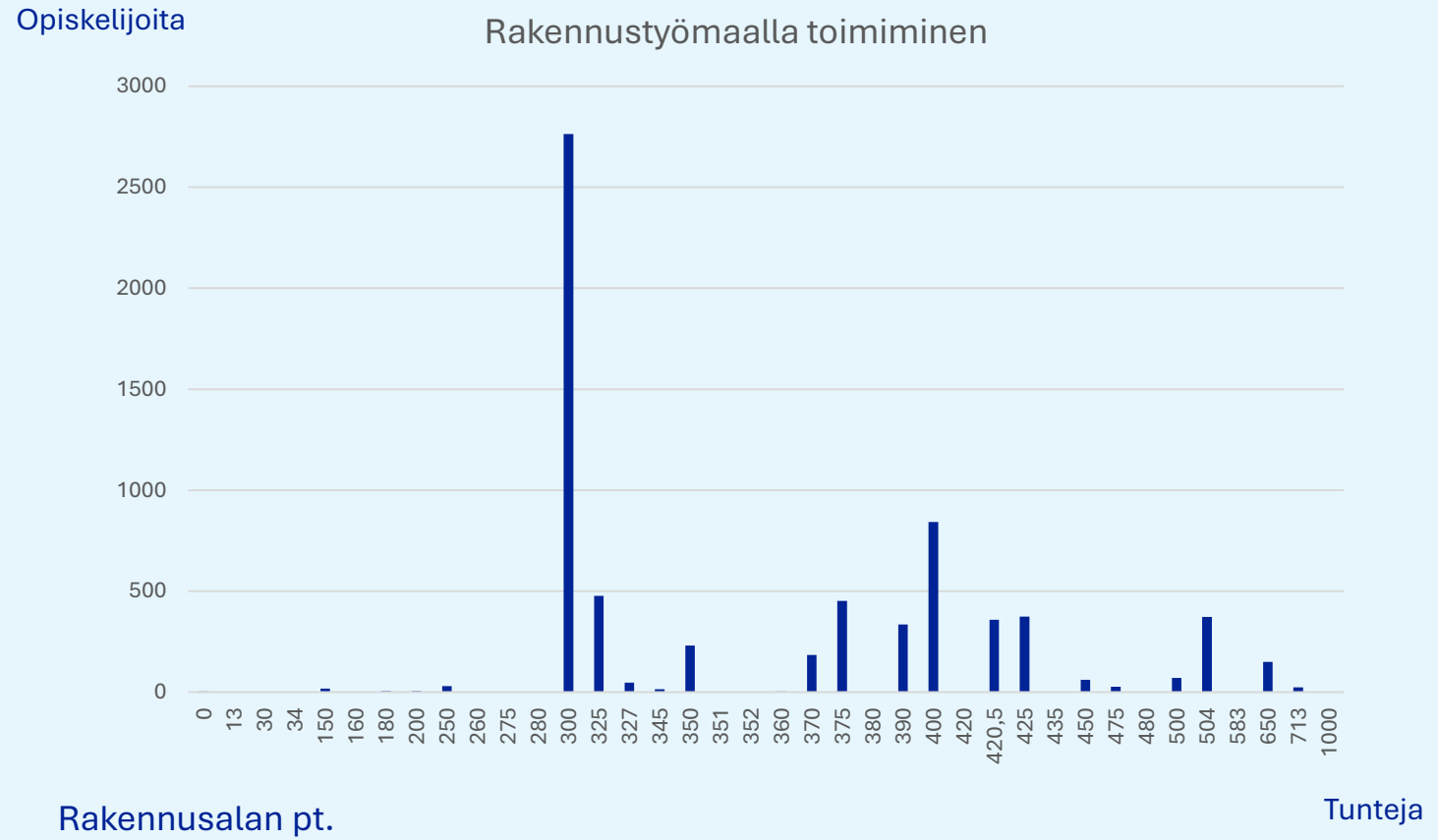
Esim. tieto- ja viestintätekniiikan perustehtävät (25 osp)

- Suurimmalle osalle opiskelijoista on syötetty järjestelmään 300 h eli 12 h/osaamispiste.
- N=6114

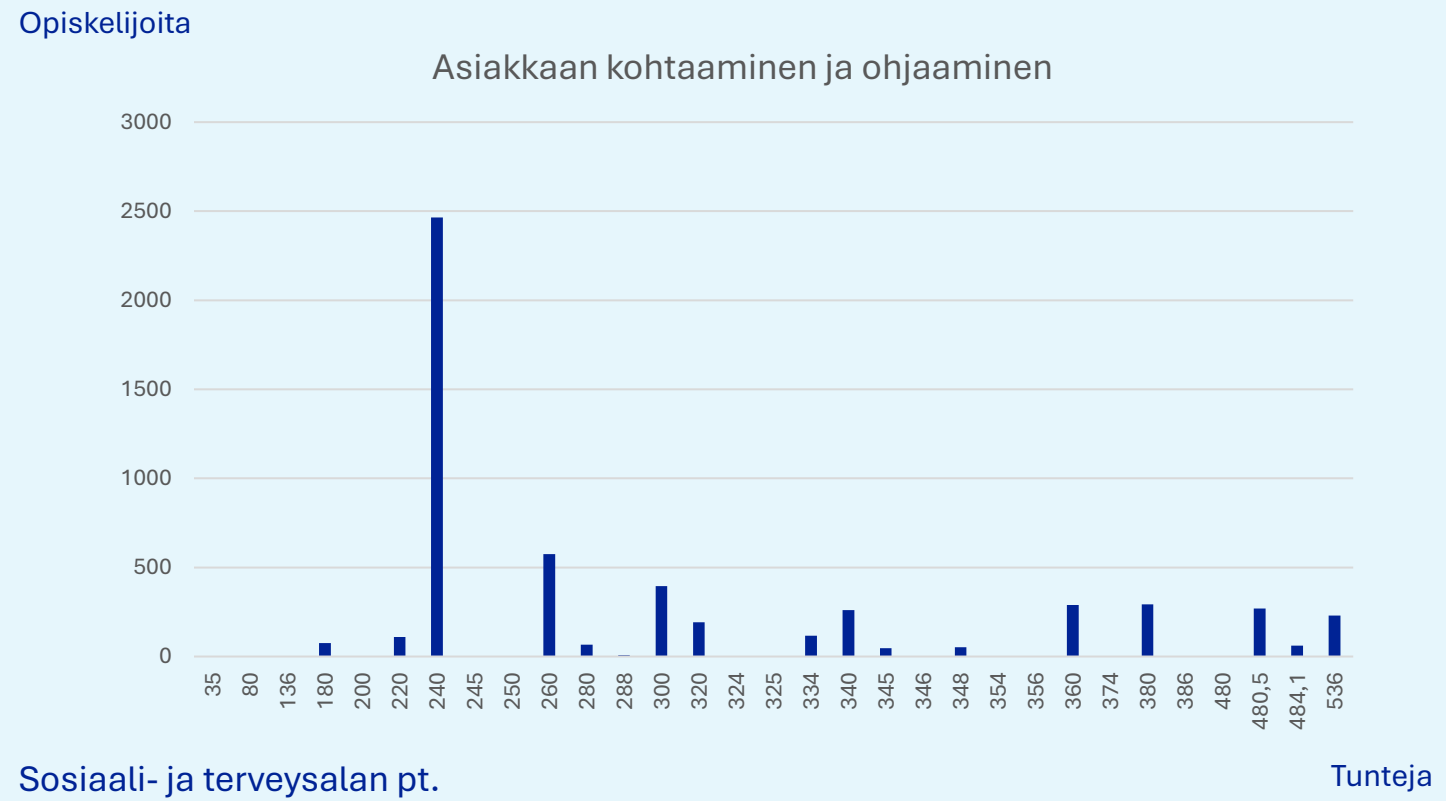
Esim. rakennustyömaalla toimiminen (25 osp)

- Suurimmalle osalle opiskelijoista on syötetty järjestelmään 300 h eli 12 h/osaamispiste.
- N=6863

Esim. asiakkaan kohtaaminen ja ohjaaminen (20 osp)

- Lähes kaikille opiskelijoille on syötetty järjestelmään 240 tuntia eli 12 h osaamispiste.
- N=5524

Johtopäätökset

1.

Valtaosa valmistuneista oppivelvollisista ei ole saanut säädösten mukaista määrää opetusta. Opetusta puuttuu osassa tutkinnoista jopa satoja tunteja

2.

Säännösten määräämiä tietoja puuttuu

Tarvitaan tapa miten selvitetään luotettavasti opetuksen määrä. Miten tiedot tallennetaan, miten ne siirretään, kuka/miten tietoja seurataan (tiedon siirto ja opetuksen määrä).

3.

Oppivelvollisten osalta ei voida puhua yksilöllisestä opetuksen määrästä (HOKS)

Keinotekoisen yksilöllistämisen sijaan tulee keskittyä opetuksen määrään ja laatuun.

Kiitos.

Annamme mielellämme lisätietoa!

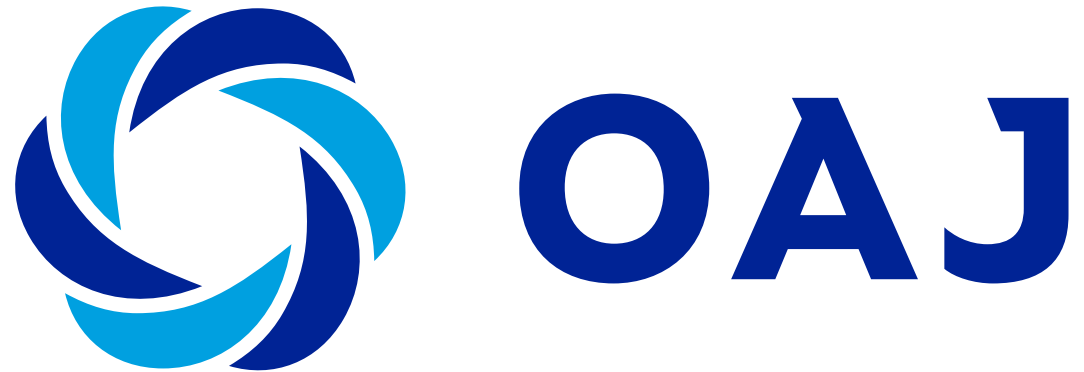
Vesa Ilves
tutkija

vesa.ilves(at)oaj.fi
020 748 9617

Mirjami Lehikoinen
erityisasiantuntija

mirjami.lehikoinen(at)oaj.fi
020 748 9628

**Tutustu ja seuraa: oaj.fi & opettaja.fi
Facebook / Instagram @oajry**